

MİLLETLERARASI ANDLAŞMA**Karar Sayısı: 6397**

8 Nisan 2021 tarihinde Ankara'da imzalanan ekli "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Çevre Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı"nın onaylanmasına, 244 sayılı Kanunun 5 inci maddesi ile 9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 2 nci ve 3 üncü maddeleri gereğince karar verilmiştir.

10 Kasım 2022

Recep Tayyip ERDOĞAN
CUMHURBAŞKANI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
KUVEYT DEVLETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA
ÇEVRE ALANINDA İŞBİRLİĞİNE İLİŞKİN
MUTABAKAT ZAPTI

Bundan böyle "Taraflar" olarak anılacak olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti;

İki ülke arasındaki dostluk ilişkilerini ve stratejik ortaklığı güçlendirme ve çevre alanında işbirliğini geliştirme yönündeki isteklerini ifade ederek,

Bugünkü ve gelecek nesillerin refahı açısından, çevrenin korunmasında ve iyileştirilmesinde, sürdürülebilir kalkınma yaklaşımının önemini kabul ederek,

Özellikle; yoksulluğun sonlandırılması, sürdürülebilir geçim kaynakları ve çevresel sürdürülebilirlik anıçları gibi uluslararası alanda mutabık kalınmış kalkınma hedeflerinin teşvik edilmesi ve başarılması için gösterilecek ortak çabaların önemini kabul ederek,

Böyle bir işbirliğinin; Tarafların ortak çıkarlarına hizmet edeceğini ve ekonomik ve sosyal kalkınmalarına katkıda bulunacağını dikkate alarak,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmıştır:

Madde 1

Ekosistemin korunmasına ve kullanılmasına yönelik dengeli bir yaklaşım ile kirliliğin azaltılması ve çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması için, Taraflar; hakkaniyet, fayda ve mütekabiliyet esasına dayanarak, bilgi, deneyim, en iyi uygulamalar ve teknoloji paylaşımıyla işbirliği yapar.

Madde2

Taraflar aşağıda belirtilen konularda işbirliği yapar:

Cevre Yönetimi

- 1) Entegre atık yönetimi,
(Sanayiden kaynaklanan tehlikeli ve tehlikesiz atık, belediye atığı, ambalaj atığı, tıbbi atık, tarım atığı, atık bertaraf tesislerinin projelendirilmesi, yapımı ve işletilmesi),
- 2) Entegre atık su yönetimi,
- 3) Deniz ve kıyı çevresinin kirlilikten korunması,
- 4) Hava kalitesi yönetimi,
(Isınma, sanayi ve ulaşımdan kaynaklanan hava kirliliği ve hava kalitesini izleme),
- 5) Uzun menzilli sınır ötesi hava kirliliği ve toz taşınımı,
- 6) Çevresel gürültü yönetimi,
- 7) İklim değişikliği,
(Adaptasyon, azaltım, raporlama, emisyon ticareti),
- 8) Yeşil ekonomi,
- 9) Kimyasallar yönetimi,
- 10) Büyük endüstriyel kazalar için potansiyel risklerin belirlenmesi, tehlikeli maddelerin yayılmasının önlenmesi ve etkilerinin azaltılması,

- 11) Atık suyun geri kazanımı teknolojileri,
12) Entegre kirlilik önleme ve kontrolü, mevcut en iyi teknikler,

Çevresel Uygunluk Zinciri

- 13) Çevresel etki değerlendirmesi (ÇED) ve stratejik çevresel değerlendirme,
14) Çevre izin ve lisans işlemleri,
15) Çevre denetimi,
16) Çevre izleme ve ölçüm yöntemleri,
(Baca gazı kirleticilerini ve atık su arıtma tesislerinin deşarjlarını izleme),

Biyolojik Çeşitlilik ve Korunan Alanlar

- 17) Korunan alanlarda biyolojik çeşitliliğin korunmasının teşvik edilmesi,
18) **Korunan** alanların yönetimi ve bu alanlarda eko-turizmin geliştirilmesi ve uygulanması,

Çevre Bilgi Sistemleri

- 19) Elektronik çevre uygulamaları,
(c-ÇED, e-izin / e-lisans, e-denetim, e-yeterlik, atık yönetimi uygulaması ve diğer çevre bilgi sistemleri),
20) Çevre durumu raporları,
21) Çevresel coğrafi bilgi sistemlerinin geliştirilmesi,

İkna Kapasite Geliştirme

- 22) Çevre eğitimi ve kamu bilincinin artırılması,
23) Çevre kurumlarının kapasitesinin artırılması.

Taraflar, 2. maddede belirtilen konularda aşağıdaki yollarla işbirliği yapar:

- 1) Eğitim programları, toplantı, konferans ve sempozyumlar dzenleme,
- 2) Bilimsel ve teknik ziyaret programları dzenleme,
- 3) Araştırma, danışman, uzman ve hdkümet dışı kuruluş uyelerinin ve temsilcilerinin karşılıklı ziyaretlerini dzenleme,
- 4) Araştırma, gelişme ve uygulama faaliyetleri üzerine bilgi, uzmanlık ve belge değişimi,
- 5) Proje geliştirme.

Madde4

Taraflar, kendi ulusal mevzuatları ile taraf oldukları ilgili Uluslararası Anlaşmalar için tahsis edilmiş olan mali kaynaklar çerçevesinde işbirliği yapar.

Taraflar; uzerinde mutabık kalınan alanlarda uzman değişimi yapar ve ulaşım, iu:řc ve ibate masrafları gonderen Tarafça karşılanır.

Madde5

Taraflar, hdkümet kurumlarını, akademik kurumları, özel sektoru ve hdkümet dışı kuruluşları, işbu Mutabakat Zaptı kapsamındaki işbirliği faaliyetlerine katılmaları için davet edebilir.

Madde 6

Taraflar; işbu Mutabakat Zaptı'nın uygulanması amacıyla, aşağıda belirtilen kurumları yetkili makam olarak tayin eder:

- 11) Türkiye Cumhuriyeti Hdkümeti adına: evre ve şehirlik Bakanlığı,

Yürürlüğe girişinin ardından, işbu Mutabakat Zaptı çerçevesindeki işbirliği faaliyetlerinin, etkili şekilde uygulanmasının sağlanması için Taraflarca bir Ortak Komite kurulur ve aşağıdaki şekilde çalıştırılır:

- 1) Her bir Taraf, işbu Mutabakat Zaptında yazılı işbirliği alanlarının yönetiminden sorumlu olacak bir Ulusal Koordinatörü, işbu Mutabakat Zaptının yürürlüğe girmesini takip eden 3 (üç) ay içinde tayin eder.
Ulusal Koordinatörler en az Daire Başkanı düzeyinde olmalıdır.
Her bir Taraf; diğerine, tayin ettiği Ulusal Koordinatörün ismini bildirir.
- 2) Ulusal Koordinatörler, işbu Mutabakat Zaptının 2. maddesinde yazılı işbirliği alanları hakkında Ortak Çalışma Programlarının yapılması için işbirliğinde bulunur.
- 3) Ulusal Koordinatörler, işbirliği alanlarının görüşüleceği tarihleri belirler, karşılıklı mutabık kalınacak tarihlerde düzenlenebilecek Ortak Komite Toplantılarına eşbaşkanlık yapar ve Ortak Komite tarafından alınacak tavsiyelerin uygulanmasını izler.
-) Ortak Komite Toplantıları; dönüşümlü olarak, yılda bir defa, Türkiye'de ve Kuveyt'de yapılır.

Madde8

Taraflar; karşılıklı yazılı rızaları alınarak, ulusal mevzuatlarına uygun bir şekilde, üçüncü taraflar ile işbirliklerinin sonuçlarını paylaşmak için anlaşabilir.

Madde9

İşbu Mutabakat Zaptı'nda yer alan hiçbir husus; Tarafların, taraf olduğu diğer Uluslararası anlaşmalar kapsamındaki mevcut haklarını ve yükümlülüklerini etkileyecek şekilde yorumlanamaz.

Taraflar, ilgili ulusal mevzuatlarına ve taraf oldukları Uluslararası Antlaşmalara uygun olarak işbu Mutabakat Zaptı çerçevesinde transfer edilen veya oluşturulan fikri mülkiyet haklarının etkili korunmasını temin eder.

Bu Mutabakat Zaptı'nın amaçları bakımından "fikri mülkiyet"; 14 Temmuz 1967 tarihinde Stockholm'de imzalanan "Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü'nü Kuran Sözleşme"nin 12. maddesinde kayıtlı anlama gelir.

Madde 11

İşbu Mutabakat Zaptı'nın yorumlanmasından veya uygulanmasından kaynaklanabilecek herhangi bir uyuşmazlık, Taraflar arasında müzakereler yolu ile dostane şekilde çözülür.

Madde 12

İşbu Mutabakat Zaptı, Tarafların karşılıklı yazılı rızaları ile herhangi bir zamanda değiştirilebilir. Değişiklikler, işbu Mutabakat Zaptı'nın 13. maddesinin 1. fıkrasında belirtilen usule göre yürürlüğe girer.

Madde 13

İşbu Mutabakat Zaptı; Tarafların; işbu Mutabakat Zaptı'nın yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal usullerinin tamamlandığını, birbirlerine diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildirim alındığı tarihte yürürlüğe girer.

İşbu Mutabakat Zaptı'nın yürürlüğe girdiği tarihte, 30 Mart 2008 tarihinde Ankara'da imzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Sürdürülebilir Kalkınma için Doğal Kaynakların ve Çevrenin Korunması Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı'nın yürürlüğü sona erer.

İşbu Mutabakat Zaptı; bir (1) yıl süre ile yürürlükte kalır ve Taraflardan biri, diğer Tarafa; Mutabakat Zaptı'nı sona erdirmeye niyetini yürürlük süresi dolmadan en az 6 (altı) ay önce, diplomatik yollarla yazılı olarak bildirmediği sürece, bir (biri) yıllık müteakip süreler halinde, kendiliğinden uzatılır.

Her bir Taraf: diğer Tarafa; diplomatik yollarla yazılı olarak bildirerek, işbu Mutabakat Zaptı'nı herhangi bir zamanında sona erdirmeye hakkına sahiptir. Bu durumda, işbu Mutabakat Zaptı; yazılı bildirim alındığı tarihten 3 (üç) ay sonra sona erer.

Taraflar aksine bir anlaşmaya varmadıkça, işbu Mutabakat Zaptı'nın sona ermesi; Mutabakat Zaptı gereğince üzerinde anlaşmaya varılan ve sona erme öncesinde başlatılan projelerin ve faaliyetlerin geçerliliğini ve uygulanmasını, tamamlanana kadar etkilemez. İşbu Mutabakat Zaptı; 8 Nisan 2021 tarihinde, Ankara'da, Türkçe, Arapça ve İngilizce dillerinin her birinden 2'şer (ikişer) asıl nüsha halinde ve bütün metinler eşit derecede geçerli olmak üzere imzalanmıştır.

Yorum farklılığı olması halinde İngilizce metin esas alınır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

KUVEYT DEVLETİ
HÜKÜMETİ ADINA

.C,iv.JP.

Mevlüt ÇAVUŞÇU LU

Dışişleri Bakanı

Dr. Ahmed Nasser Al-Mohanmed

AL-SABAH

Dışişleri Bakanı ve Kabineden

Sorumlu Devlet Bakanı

(8) ö.f.4

'Y' tu b... W... =t'' J W 'li ... ö.19...
:u..1 US:i...iny J)G..

9 c.f.4

wL... J 0J... YJ-I ...)...
... ul ... 1... 1... 5... :... U... ll ww liiY0'l..h.ci.,r'' w ...)UU..bJ\

(10) ö.f.4

öLlWI J İ... yit... il J... &WI 0... I U... U*... l...&...
9J..ill w\..1,1,1...J\JJ..a.l wli: _l\ wJö lul\ ö.fii..)b) t)
.4-:19 wl l I

(...)... J... L... .. " .. J... c... q... i... SW " U... !... w.11; ... 'i... w... ilL... L... W...
... -1(S... l... J... :G... c... l... J... Wl , I... d... istill" Y*, 2 ö..1W1 r... .11lc
.1967 -.,:1JJ: 14 t} r1 ji..1 t} Wji

(11) ö.f.4

J)G.. u,o y.Jö li:i.11 ö.fii..) UC .IS t1J.i ,;Şİ Jo.,
.O,1!y.,ll L!-! w.....Jli\

(12) ö.f.4

, öfa 1/2? J :U.it+Wl li:il J)G.. u,o 0.!9):J\ 4-i\ Y-! ö.fii..l\ ö Jt.Li jY.'-!
iY' 1 (L... J'il); -;1=1 r... .1.1lc (.)--... .1\ 1Y,) U li9... illil • ü!.)h... i.üll-... üj
o wll ö.fii.. u,o 13 ö.iWI•

MEMORANDUM OF UNDERSTANDING
BETWEEN
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TURKEY
AND
THE GOVERNMENT OF THE STATE OF KUWAIT
ON COOPERATION
IN THE FIELD OF ENVIRONMENT

The Government of the Republic of Turkey and the Government of the State of Kuwait hereinafter referred to as "The Parties";

Expressing their desire to strengthen the friendly relations and strategic partnership between the two countries and to develop cooperation in the field of environment,

Acknowledging the significance of sustainable development approach for the protection and improvement of environment for the well-being of the present and future generations,

Acknowledging the importance of cooperative efforts to promote and achieve the internationally agreed development goals, particularly goals on poverty eradication, sustainable livelihoods and environmental sustainability,

Noting that such cooperation would serve common interests of the Parties and contribute to their economic and social development,

Have agreed as follows:

Article 1

In order to reduce pollution and ensure environmental sustainability with a balanced approach on protection and use of the ecosystem, The Parties shall cooperate through sharing of knowledge, experience, best practices and technology on the basis of equity, benefit and reciprocity.

Article 2

The Parties shall cooperate in the following subjects:

Environmental Management

- 1) Integrated waste management,
(Hazardous and non-hazardous waste resulting from the industry, municipal waste, packaging waste, medical waste, agricultural waste, project design, construction and operation of waste disposal facilities),
- 2) Integrated waste water management,
- 3) Protection of marine and coastal environment from pollution,
- 4) Air quality management,
(Air pollution due to domestic heating, industry and transportation and air quality monitoring),
- 5) Long-range transboundary air pollution and dust transport,
- 6) Environmental noise management,
- 7) Climate change,
(Adaptation, mitigation, reporting, emission trading),
- 8) Green economy,
- 9) Chemicals management,
- 10) Identification of potential risks for major industrial accidents, prevention of spillage of hazardous materials and mitigation of their effects.

- 11) Recycling technologies for waste water,
- 12) Integrated pollution prevention and control, best available techniques,

Environmental Compliance Chain

- 13) Environmental impact assessment (EIA) and strategic environmental assessment,
- 14) Environmental permit and licensing procedures,
- 15) Environmental auditing,
- 16) Environmental monitoring and measuring methods,
(Monitoring flue gas pollutants and discharges of waste water treatment facilities),

Biodiversity and Protected Areas

- 17) Promotion of biodiversity conservation in protected areas,
- 18) Management of protected areas and development and implementation of eco-tourism activities in such areas,

Environmental Information Systems

- 19) Electronic environmental applications,
(e-EIA, e-permit / e-license, e-audit, e-qualification, waste management application and other environmental information systems),
- 20) Environmental status reports,
- 21) Developing environmental geographic information systems,

Capacity Building

- 22) Environmental education and raising public awareness,
- 23) Increasing the capacity of environmental institutions.

The Parties shall cooperate on the subjects stated in article 2 through:

- Organization of training programmes, meetings, conferences and symposia,
- 4) Organization of scientific and technical visiting programmes,
- Organization of reciprocal visits of researchers, consultants, experts and members and representatives of non-governmental organizations,
- Exchange of information, know-how and documents on research, development and implementation activities,
- 5) Project development.

Article 4

The Parties shall cooperate within the framework of the national legislation of each Party and financial resources allocated for relevant International Agreements to which they are party.

The Parties shall exchange experts in the agreed fields and the travel, food and accommodation expenses shall be covered by the Sending Party.

Article 5

The Parties may invite government institutions, academic institutions, private sector and non-governmental organizations to participate in the cooperation activities within the context of this Memorandum of Understanding.

Article 6

The Parties shall assign the below-mentioned institutions as the competent authorities, for the purpose of the enforcement of this Memorandum of Understanding:

1) On behalf of the Government of the Republic of Turkey: the Ministry of Environment and Urbanization,

2) On behalf of the Government of the State of Kuwait: The Environment Public Authority

Following its entry into force, a Joint Committee shall be established by the Parties in order to ensure efficient implementation of cooperation activities within the framework of this Memorandum of Understanding and shall be operated as follows:

- 1) Each Party shall designate a National Coordinator to be responsible for the management of cooperation areas enlisted herein, within 3 (three) months following the entry into force of this Memorandum of Understanding.
The National Coordinators shall be at least at the level of Head of Department.
Each Party shall notify the other regarding the name of the National Coordinator they designated.
- 2) The National Coordinators shall cooperate to draw up Joint Working Programmes in the cooperation areas enlisted in Article 2 of this Memorandum of Understanding.
- 3) The National Coordinators shall determine the dates to discuss cooperation areas, co-chair the Joint Committee Meetings that may be organized on the mutually agreed dates and monitor the implementation of the recommendations made by the Joint Committee.
-) The Joint Committee Meetings shall take place once a year in Turkey and Kuwait alternately.

Article 8

The Parties may agree to share the results of their cooperation with the third Parties in conformity with their national legislations by mutual written consent.

Article 9

Any provision in this Memorandum of Understanding shall not be construed in a way to affect current rights and obligations of the Parties within the scope of other International agreements to which they are parties.

u.idt.HI

The Parties shall ensure effective protection of the intellectual property rights transferred or created within the framework of this Memorandum of Understanding in accordance with their related national legislations and International Treaties to which they are parties.

In terms of the aims of this Memorandum of Understanding, the "intellectual property" shall stand for the term stated in Article 2 of the "Convention Establishing the World Intellectual Property Organization", signed in Stockholm on 14th of July, 1967.

Article 11

Any dispute that may arise from interpretation or implementation of this Memorandum of Understanding shall be resolved amicably through negotiations between the Parties.

Article 12

This Memorandum of Understanding may be amended through mutual written consent of the Parties at any time. The amendments shall enter into force according to the procedure stated in paragraph 1 of Article 13 of this Memorandum of Understanding.

Article 13

This Memorandum of Understanding shall enter into force on the date of the receipt of the final written notification by which the Parties notify each other through diplomatic channels about the completion of their internal legal procedures required for the entry into force of this Memorandum of Understanding.

The Memorandum of Understanding between the Government of the Republic of Turkey and the Government of the State of Kuwait on the cooperation in the field of Environment Protection and Conservation of Natural Resources for Sustainable Development signed in Ankara on 30 March 2008 shall cease to have effect on the date of the entry into force of this Memorandum of Understanding.

This Memorandum of Understanding shall remain in force for a period of 1 (one) year and shall be automatically extended for successive periods of 1 (one) year, unless one of the Parties notifies the other in written through diplomatic channels about its intention to terminate the Memorandum of Understanding at least 6 (six) months prior to its expiration.

Each Party shall be entitled to terminate this Memorandum of Understanding at any time by notifying the other Party in written through diplomatic channels. In this case, this Memorandum of Understanding shall be terminated within 3 (three) months after the date of the receipt of the notification.

The termination of this Memorandum of Understanding shall not affect the validity and implementation of the projects and activities agreed upon pursuant to the Memorandum of Understanding and initiated prior to the termination until their completion, unless the parties agree otherwise.

Signed in Ankara, on April 8, 2021, in 2 (two) original copies, each in Turkish, Arabic and English languages, all texts being equally authentic.

In case of any divergence of interpretation, the English text shall prevail.

**ON BEHALF OF
THE GOVERNMENT OF
THE REPUBLIC OF TURKEY**

**ON BEHALF OF
THE GOVERNMENT OF
THE STATE OF KUWAIT**

Mevlüt ÇAVUŞOĞLU
Minister of Foreign Affairs

Dr. Ahmed Nasser Al-Mohammed
AL-SABAH
Minister of Foreign Affairs And
Minister of State for Cabinet Affairs